

Duodenoskop İlişkili Superbug'lar* Duodenoskopların Kompleks Yapısı Uygun Temizliği Engelleyip Enfeksiyon Bulaşına Yol Açar mı?

Meltem ERGÜN

Yeditepe Üniversitesi Hastanesi, Gastroenteroloji Bölümü, İstanbul

Hastane enfeksiyonları büyük ve komplike işlemlerin yapıldığı tersiyer merkezlerde zaman zaman oldukça ciddi problemlere yol açmaktadır. Endoskopik işlemler için ciddi enfeksiyon riski bildirilmese de, endoskopik retrograd kolanjiyopankreatografi (ERCP) işleminde kullanılan duodenoskopların kompleks yapıları nedeniyle uygun dezenfeksiyon için güçlük oluşturduğu bilinmektedir.

Amerika Birleşik Devletlerinde yılda yaklaşık 500.000 ERCP işlemi yapılmaktadır. ERCP işlemi ile koledok ve pankreas kanalına yönelik diagnostik ve terapötik işlemler yapılabilmektedir. ERCP sırasında kullanılan duodenoskopların elevator mekanizmasının dezenfeksiyon işlemi ile zaman zaman tam dezenfekte olamayabileceği düşünülmektedir. Yakın zamanda Amerika Birleşik Devletleri'nin farklı şehir ve eyaletlerinden duodenoskoplara bağlı olduğu düşünülen hastane enfeksiyonlarındaki artış dikkati çekmektedir. Amerika İlaç ve Gıda İdaresi (FDA-US Food and Drug Administration) tarafından 20 Şubat 2015'te bir uyarı yayınlamasına gerek duydular. Bu uyarıya göre California eyaletinde duodenoskop ile

bulaştığı gösterilmiş karbapenem rezistan enterobakter nedeniyle 2 hastanın öldüğü ve 100'den fazla hastada da bulaş saptandığı belirlendi.

UCLA Ronald Reagan Medical Center'da Ocak 2013 ile Aralık 2014 tarihleri arasında 75 rapor ile belirtilen 135 hastada duodenoskop ile bulaştığı düşünülen karbapenem dirençli enterobakter (*Klebsiella* ve *Escherichia coli*) tespit edildi. İsmi geçen hastane duodenoskopların üretici firmanın önerdiği şekilde dezenfekte edildiğini belirtti. Duodenoskop üretici firmaları olan Olympus, Pentax ve Fujinon da dezenfeksiyon önerilerinin daha önce FDA tarafından onaylandığını belirtmişti. Hastane güvenliği sorumluları bulaşların duodenoskoplar tarafından olabileceği gibi tekrar kullanılan medikal enstrümanlar tarafından da gerçekleşebileceğini söylemektedirler. Ancak UCLA Medical Center'da bulaş saptanan iki duodenoskop kullanım dışı bırakılmış ve ayrı dezenfeksiyon işlemlerine tabi tutulmaktadır.

Karbapenem dirençli enterobakterler hastane enfeksiyonlarının önemli bir kısmını oluşturmakta ve oldukça mortal de

*Superbug=Çoklu Antibiyotik Dirençli Mikroorganizma

Resim 1. Duodenoskopun elevator bölgesi.

Resim 2. Duodenoskopun elevator bölgesinden kateter çıkışı.

seyredebilmektedirler. Superbug (Çoklu antibiyotik dirençli mikroorganizmalar) tedavisi güç ve enfekte kişilerde %50'ye varan oranlarda mortaliteye sebep olabilmektedir.

Söz edilen 2 ölümden enfeksiyöz ajanın rolü yadsınmamakla birlikte hastaların da ciddi hastalıkları olduğu unutulmamalıdır.

Ocak ayında başka bir merkezden (Virginia Mason Medical Center, Seattle) son 2 yıl içinde duodenoskop ile 32 hastanın enfekte olduğu açıklanmıştır. Bu hastaların 11'i kaybedilmiştir, ancak yine bu hastaların da çok ciddi hasta oldukları belirtilmiştir. Superbug ciddi hastalığı olan bireylerde işleri daha da güçleştirmekte ve hatta çıkmaza sokmaktadır.

Pittsburg ve Chicago'dan benzer olgular bildirilse de net rakamlar açıklanmamıştır.

FDA uyarısında hekimlere yönelik şu uyarılar yapılmaktadır:

1. Hastalar ERCP işlemi öncesi işlem hakkında, işlemin gereği ve olası komplikasyonları konusunda bilgilendirilmelidir.

KAYNAKLAR

1. Brooks M. FDA warns endoscopes may spread drug-resistant bacteria. February 19, 2015 www.medscape.com
2. Design of Endoscopic Retrograde Cholangiopancreatography (ERCP) Duodenoscopes May Impede Effective Cleaning. <http://www.fda.gov/MedicalDevices/Safety/AlertsandNotices/ucm434871.htm>